

Coronavirus

Interne documentatie GGD: vragen rondom ventilatie van scholen en COVID-19

In dit document staat informatie die GGD medewerkers kunnen gebruiken voor het adviseren van scholen over het onderwerp ventilatie in relatie tot het coronavirus.

Context

Minister Slob heeft in zijn brief van 17 augustus 2020 aan de Tweede Kamer maatregelen aangekondigd t.a.v. ventilatie op scholen. Naast de inrichting van een landelijk coördinatieteam ventilatie op scholen (LCVS) schrijft de minister, dat er contact opgenomen moet worden met de lokale GGD in het geval dat de ventilatie niet aan de eisen voldoet. De GGD kan dan adviseren welke maatregelen er genomen moeten worden. Op de website www.weeropschool.nl staat zelfs nog specifieker gesteld dat alle scholen voor 1 oktober 2020 moeten onderzoeken of hun gebouwen voldoen aan de eisen uit het bouwbesluit, en dat ze als dat niet het geval is contact met de GGD moeten zoeken voor advies.

Om ervoor te zorgen dat scholen weten hoe te handelen en wat de rol van de GGD eigenlijk is, is er een landelijk advies (GGD advies LCVS) ten behoeve van scholen opgesteld over welke acties zij kunnen ondernemen om de ventilatie in hun schoolgebouw te laten onderzoeken en eventueel te laten verbeteren. Dat advies is opgesteld door de GGD werkgroep Binnenmilieu in samenspraak met GGD-GHOR Nederland.

Hieronder staat informatie die GGD medewerkers kunnen gebruiken voor het adviseren van scholen rond dit onderwerp.

Belangrijke uitgangspunten

Adviezen worden gegeven in lijn met RIVM adviezen. Wanneer er reden is om hiervan structureel af te wijken wordt hierover dialoog gevoerd met RIVM, via de werkgroep binnenmilieu.

De belangrijkste regels om COVID-19 infectie te voorkomen zijn:

- Bij klachten blijven leerlingen en leerkrachten thuis en laten zich testen.
- Houd 1,5 meter afstand tussen leerlingen en leerkrachten (alleen voor VO), en leerkrachten onderling.
- Was regelmatig je handen met water en zeep en hoest en nies in de elleboog.

De rol van ventilatie in overdracht van COVID-19 is nog onbekend, maar als die er al is, veel minder van belang dan de andere drie maatregelen.

De GGD adviseert altijd al (ook al voor de COVID-19 pandemie) om ervoor te zorgen dat de ventilatie op school zo goed mogelijk is. In slecht geventileerde ruimtes hopen verontreinigingen en ziekteverwekkers zich op en dit kan van invloed zijn op de gezondheid van de mensen die in de ruimte aanwezig zijn.

Rol GGD en verwachtingen

De rol van GGD is om de diversiteit aan informatie over ventilatie van scholen en het coronavirus overzichtelijk en op een praktische wijze weer te geven. Daarnaast geeft zij scholen handvatten bij vragen op dit gebied op basis van het "GGD advies LCVS". Hierbij worden technische vragen gerouteerd naar andere stakeholders. De GGD controleert schoolgebouwen niet en kan niet onderzoeken of ventilatie in een school voldoet aan het bouwbesluit. Voor technische controles en aanpassingen aan een ventilatiesysteem kunnen scholen terecht bij hun eigen gebouwbeheerder en installateur.

Bij specifieke vragen over gezondheid van kinderen i.v.m. COVID-19 en fysieke omstandigheden (zoals te weinig ventilatie), die niet oplosbaar zijn door middel van

beschikbare informatie (o.a. "GGD advies LCVS"), kunnen lokale GGD'en op maat adviseren.

5.1.2e van GGD GHOR Nederland heeft zitting in het Landelijk Centrum Ventilatie Scholen (LCVS) en 5.1.2e (voorzitter werkgroep Binnenmilieu) is daarbij ook aangesloten als expert ventilatie en gezondheid. Daarmee is de link naar de GGD'en gewaarborgd. Het LCVS bestaat verder uit vertegenwoordigers van de sectorraden en de VNG. Het LCVS brengt in kaart hoe het gesteld is met de ventilatie op scholen in het basis onderwijs en het voortgezet onderwijs en rapporteert daarover in oktober naar Minister Slob. Het uitgangspunt is hierbij te voldoen aan de eisen van het bouwbesluit inclusief de aanvullende richtlijnen van het RIVM. Dit wordt vertaald naar ventilatiecapaciteit en CO₂-concentratie van 6dm³/s/persoon en 1200 ppm voor bestaande bouw en 8,5 dm³/s/persoon en 950 ppm voor nieuwbouw

Aanpak bij binnenkomen vragen bij GGD

Binnenkomende vragen

Dit is per GGD anders georganiseerd. Geadviseerd wordt om eenvoudige vragen centraal te beantwoorden (zie Q&A RIVM, zie ook <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/ventilatie>) en alleen specifieke vragen door te spelen aan de afdeling MMK.

Afhandeling (specifieke) vragen over ventilatie in schoolgebouwen

De afdeling MMK pakt de vraag op. Afhankelijk van de vraagstelling gebeurt dit in samenspraak met andere afdelingen binnen GGD zoals infectieziektebestrijding, jeugdgezondheidszorg en/of adviseurs Gezonde School. Bij complexe vragen wordt ondersteuning gevraagd van 2^e lijns (bovenregionale) teams en/of werkgroep binnenmilieu. In de werkgroep Binnenmilieu is ook het RIVM vertegenwoordigd, die middels deze weg geconsulteerd kan worden. MMK informeert binnen zijn GGD, de belanghebbende afdelingen (zoals jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding) over binnenkomende vragen en afhandeling hiervan.

Registratie vragen aan GGD, evaluatie en bijsturing

Alle binnenkomende vragen op dit gebied worden doorgegeven aan de werkgroep Binnenmilieu, zodat ontwikkelingen rondom dit thema tijdig gesignaleerd kunnen worden. Dit kan door een korte mail aan

5.1.2e ggd.amsterdam.nl te sturen. Vermeld in die email in ieder geval de instantie die de vraag stelt, de gestelde vraag en het gegeven advies.

De werkgroep Binnenmilieu zal deze vragen geregeld analyseren, met als doel te komen tot een Q&A op het gebied van ventilatie op school en het coronavirus. Hierbij wordt gekeken:

- hoeveel vragen er binnenkomen;
- de aard van de vragen;

- of vragen met beschikbare informatie te beantwoorden zijn;
- de tijd die nodig is om gestelde vragen te beantwoorden.

Verder worden de bevindingen gedeeld met vertegenwoordigers van GGD GHOR Nederland in het LCVS. Het doel is om eventuele ontwikkelingen snel te signaleren en hierop tijdig te kunnen reageren.

Wat als scholen niet aan het bouwbesluit voldoen?

Er is geen reden om te zeggen dat scholen dicht zouden moeten of niet open zouden mogen, wanneer niet aan het bouwbesluit wordt voldaan en/of ventilatie in de praktijk ontoereikend is. Hoe belangrijk wij ventilatie op school ook vinden, er is nog steeds weinig bewijs voor de rol die het zou spelen bij de overdracht van het coronavirus. Daarom zijn alle andere maatregelen (niet naar school gaan met symptomen, handen wassen en 1,5 meter afstand houden) veel belangrijker dan het voldoen van de ventilatie aan het bouwbesluit. Scholen met slechtere ventilatiemogelijkheden zouden bijvoorbeeld meer aandacht kunnen besteden aan dit soort maatregelen om verspreiding van COVID-19 te voorkomen.

Goede ventilatie is altijd belangrijk voor de gezondheid. Dit geldt in het bijzonder voor ruimtes waar veel mensen zich bevinden, zoals op scholen. In slecht geventileerde ruimtes hopen verontreinigingen en ziekteverwekkers zich op en dit kan van invloed zijn op de gezondheid van de mensen die in de ruimte aanwezig zijn (zie de RIVM website <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/ventilatie>). De mogelijkheden die scholen hebben zijn veelal beperkt, maar zouden onder andere de volgende zaken kunnen bevatten:

- Continue ventilatie tijdens de lessen, waarbij sterke luchtstromen vermeden worden (sluit dan het raam/rooster iets)
- Zoveel mogelijk te luchten door open zetten van deuren/ramen in de pauzes etc.
- Ervoor zorgen dat op termijn de ventilatie op de school wel voldoet aan de eisen van het bouwbesluit.

Een andere optie is dat scholen de mate van ventilatie monitoren met een kooldioxide meting. Hierbij kan een bovengrens worden aangehouden van 1200 ppm (overeenkomstig met PVE "frisse scholen, klasse C"). Scholen kunnen hiervoor zelf een CO₂ meter (stoplichtmeter) aanschaffen.

Praktische tips zijn niet voor ieder gebouw hetzelfde. Kijk in de 'Frisse scholen' aanpak, de LCHV richtlijn 'Binnen- en buitenmilieu op scholen' en de GGD richtlijn 'Beoordelen van ventilatie scholen' voor praktische tips.

- GGD 5.1.2e 27 augustus 2020 -